UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Consiliorvm Sive Responsorvm Avgvstini Beroii Bononien. I. C. Praestantissimi Volumen ...

Cum Summariis, & Indice rerum, ac verborum locupletissimo

Pontificij iuris, Contractuum, seu Dispositionum inter viuos materias distinctè continens

Bero, Agostino

Venetiis, 1577

Consilivm CXCIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96504

Visual Library

ff. de pactis. l. ſi in lege cū l. ſeq. & l. labeo. ibique ff. de contrahen. empt. & conſequenter debet fieri interpretatio, ut ipſi dicantur confeſſi ſe eſſe debitores ducatis ſeptem pro reſto computorum omnium negotiationum per antea habitarū, & ſic ēt negotiationis uini, quia hoc modo intelligendo uerba generaliter prolata dicentur cōtra ipſos Thomā, & Bartholomæum in fauorē ſer Petri interpretari. Et ex his colligitur reſpōſio adductis ſupra in cōtrarium, nam quamuis ſer Petrus eſſet obligatus reddere rationem adminiſtrationis ſocietatis uini ex iuris diſpoſitione, quia eſt ſocius, ut ſupra, & non ex cōuentione in ſcripto facto per ſer Petrum contenta, in quo non apparet ipſum ad hoc ſe ſpecificè obligaſſe, ſed ſolum ad apponendum inſtitorem expēſis ſocietatis ipſi ſer Petro, & non alij rationem reddere tenentem, ut in dicto ſcripto habetur, tamen dico ſer Petrum de omnibus computum, & rationem reddidiſſe, ut de iure tenebatur, de qua rōnis redditione, etiam de computis uini probatur ex uerbis illi in ſcripto, ducatos ſeptem pro reſto computorū habuiſſe, & per ſupra dicta. Et ita iuris eſſe concludē dum uiſum fuit. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Interdicta in ijs, in quibus intereſſe ſui natura debetur, & non intereſſe exigi poteſt.*

Vſuræ, & intereſſe pœna quoq; promiſſa eſſet. nu. 25.

Mora legalis ex delicto ipſo iure commiſſa foret. num. 26.

2 *In contractibus bonæ fidei non debetur, niſi à die moræ.*

Quando mora committatur, & nu. 11. vbi hoc declaratur, & …

3 *… quando quis vt inſtitor operas ſuas pro certa annua … locauit.*

4 *… conuentus, qui obtulit ſe paratū ſtare liti, et iudicio … nō dicitur per litis cōteſtationē in mora conſtitui.*

… quomodo hoc ſit verum. num. 27.

… à mora propter difficultatem excuſatur.

… verum, & quando. num. 28.

… intrinſecum tantum, et non extrinſecum, nec lucri ceſſantis propter moram debetur, niſi dolus, vel culpa interuenerit, … & quale ſit iſtud intereſſe. & num. 29.

… etiam legitimè facta, in qua nec dies adiecta, nec locus … appoſitus fuerit, in mora conſtituit ad effectum, … ad intereſſe teneatur.

… hoc procedat. num. 30.

… ad ſortem, et intereſſe dicitur reſpectu intereſſe ad quid … obligatus, & quoad illud, niſi eo liquidato, in mora … poteſt, & num. 31. vbi hoc declaratur.

8 *Intereſſe etiam excedens duplum veræ ſortis quando tanquam … exigi poſſit.*

9 *Negotiorum geſtor etiam ad lucra, & vſuras, quæ, & quas percipere potuiſſet, tenetur.*

10 *Vſurarum … in bonæ fidei iudicijs etiam de iure canonico à die … debetur, & quomodo.*

11 *Vſuræ … ſortem quando etiam mora non interueniente debeantur … qui pecunias alienas inuaſit, & in ſuos vſus conuertit, & quando mora requiratur.*

12 *Vſuræ inter ſolitos mercari, et negotiari loco intereſſe propter moram etiam vſque ad intereſſe lucri ceſſantis hodie etiam de iure canonico exigi poſſunt, & num. 16. & 21.*

13 *Mora ex delicto ipſo iure committitur, & maior, ac potentior … mediante interpellatione cōtingit, & quare nu. 18.*

14 *Vſuræ pecuniæ inuaſæ, & in ſuos vſus conuerſæ in ſolito mercari, … negotiari ēt duplum in odium delinquētis excedere poſſunt.*

15 *Negotia aliena gerēs, & pecuniā domini ocioſam tenēs ad vſuras quas dominus pecuniā illā exercēdo exigere potuiſſet, tenetur.*

17 *Negotia aliquorū gerere promittēs illis operas ſuas locādo ſtatim … pecunias eorū inuadat, & in vſus ſuos cōuertat, abſq; alia interpellatione moram quacunq; alia mora maiorem incidit.*

18 *Mora … ex delicto ipſo abſque interpellatione tenetur de interitu … etiam ſi res alias eſſet penes dominum peritura.*

19 *Mora ob factum, & delictum ipſo iure abſq; interpellatione commiſſa difficilius purgatur, quàm illa, quæ per interpellationem, & ob non factum commiſſa fuit.*

20 *Debitor in cōtractibus bonæ fidei propter morā cōmiſſam per interpellationē, & ob non factū ad vſuras tenetur, & propter morā ob factum, & delictū ipſo iure abſq; interpellatione cōmiſſam ad vſuras etiam, quæ loco intereſſe lucri ceſſantis debentur.*

Maximè in creditore ſolito mercari.

21 *Intereſſe lucri ceſſantis eſt omni iure exigibile, & duplum veræ ſortis excedere poteſt, & quatenus.*

Et vnde hoc intereſſe proueniat.

22 *Intereſſe damni emergentis tantum quando, et quādo et intereſſe lucri ceſſantis in cōtractibus bonæ fidei ob morā attēdi debeat.*

23 *Inſtitores ſiue ex mandato, ſiue ex contractu locationis negotia alterius exercentes adminiſtrationis ſuæ rationem reddere, & reliqua omnia ſoluere tenentur.*

24 *In redditione rationum, & ſolutione reliquorum veniunt etiam damna, ſeu vſuræ, quæ loco intereſſe à die moræ, & iuxta conſuetudinem regionis, in qua rationes exercentur, debentur.*

25 *Damna etiam ſub nomine intereſſe continentur.*

27 *L. ſi quis ſolutioni. in princ. ff. de vſur. declaratur.*

28 *Difficultas an, & quando debitorem à mora excuſet.*

L. ratio. §. ſi per venditorem. ff. de actio. empt. declaratur.

31 *Intereſſe conuentionale in caſu, quo quid non fieret, & conuenta non obſeruarentur, dicitur extrinſecum, & duplum excedere poteſt inter ſolitos mercari, & negotiari.*

32 *Intereſſe iure obligationis veniens quoad rerum natura eſt certum, licet quoad nos ſit incertum, & ante eius liquidationem peti, & mora commiſſa dici poteſt.*

33 *Moram non committi in liquidandis ante, quàm per iudicem declaretur, quomodo procedat.*

34 *Libellus incertus procedit, & incertum peti poteſt, quando declaratio, & liquidatio incertitudinis non eſt in poteſtate actoris, & creditoris, ſed iudicis.*

35 *Ex facto alieno, quod iuſtè ignorauit, obligari non debet.*

Quod limitatur. num. 53. (non debet.

36 *Debitoris mora ex eius facto, & culpa cōmiſſa fideiuſſori nocere*

Niſi fideiuſſor in omnem cauſam, vel per verba pinguiora ſe expreſſe obligaſſet. num. 52.

37 *Ignorantia iuſta à mora excuſat.*

38 *Fideiuſſoria obligatio alteri obligationi principalis accedit.*

39 *Intereſſe in contractibus bonæ fidei, & quod ex officio iudicis debetur, non eſt quoad principalem in obligatione, & an fideiuſſor ad illud teneri debeat, & nu. 53. vbi hoc declaratur.*

40 *Fideiuſſor nō obligatur, niſi pro ſorte, & intereſſe promiſſo, quod de præſenti deberetur.*

Quod limitatur nu. 42. & nu. 54. vbi hoc declaratur.

41 *Fideiuſſoris obligatio vltra ſortem principaliter debitam non augetur ex eo, qd prīcipalis obligatio ex mora ipſius aucta fuerit.*

42 *Fideiubens pro omni eo, & toto, quod ex omnibus prædictis creditor à principali debitore quouis mō habere debebit, dicitur in oēm cām fideiuſſiſſe, & non ſolum ad ſortē, ſed ēt ad vſuras, ac ad intereſſe decurſum, & decurrendum eſt obligatus.* (ris.

43 *Et nō ſolū in cōtractibus bonæ fidei, ſed ēt in cōtractibus ſtricti iu-*

44 *Fideiuſſor, qui in omnem cauſam ab initio ſpopondit, in contractibus bonæ fidei creditori ſolito negotiari ad omne damnum, & intereſſe lucri ceſſantis tenetur.*

45 *Fideiuſſor an, & quando vltra ſortem nihil præſtare teneatur, & quando etiam ad vſuras, & intereſſe teneatur.*

47 *Fideiubens in omnem caſum, ſeu cauſam quādo ad intereſſe decurſum dumtaxat, & quando etiam ad decurrendum teneatur.*

47 *Mora debitoris principalis fideiuſſori, qui in omnem cauſam promiſit, nocet eo modo, quo nocet debitori principali.* (tatē apta.

48 *Infinitas tolleratur, quādo uerba ob ſui generalitatē ſunt ad infini*

49 *Fideiuſſor promittens in omnem cauſam, vel per alia verba pinguiora ex facto proprio, & non alieno etiam ad damna, & intereſſe dicitur obligatus.*

50 *Vſura poſt moram debita ſuccedit loco intereſſe.*

51 *Intereſſe à ſolito mercari, ſeu aliàs negotiari vtroq; iure facilius exigi poteſt, quàm vſura.*

53 *Fideiuſſoria obligatio non ſolum obligationi, ſed etiam officio iu-*

dicis nobili, & mercenario poteſt accedere, & tunc largè obligationi accedere dicitur.

55 *Approbans perſonam, & fidem alicuius, cum quo ego cõtraxi, ad quid teneatur, ſi cõtrahens mecum damnũ mihi doloſè intulit.*

56 *Fideiuſſor quando etiam ante litem conteſtatam ad damna, & intereſſe pro reo principali teneatur.*

57 *Obligatus per certum tempus tantum etiam illo tempore finito põt quandocunq; de geſtis per eum infra illud tẽpus conueniri.*

58 *Inſtitor rõni præpoſitus ex geſtis per eũ obligatur ẽt finito officio.*

59 *Fideiuſſor in oẽm cãm per vnũ annũ tantũ an teneatur ad intereſſe ſolum infra annum illum, an verò ẽt poſt annum decurſum.*

60 *L. titius, ff. qui potio. in pign. hab. declaratur.*

61 *Stante loci diſpoſitione, quòd à ſententia, quæ concorditer, & nulla inter eos diuerſitate exiſtente ab omnibus Rotæ auditoribus ferretur, appellari non poſſit, tacita illorum concordia ex ſententia iudicum reſultans non ſufficit, ſed expreſſè, & clarè de concordia omnium conſtare debet.*

62 *In correctorijs ad inducendam iuris communis correctionem mens tacita, & ſubaudita non ſufficit, ſed verba ſpecialiter expreſſa requiruntur.*

63 *Falcidia per teſtatorem ſpecialiter, & expreſſè, & non per verba generalia debet prohiberi.*

64 *In tollendo legem fundatam in aliqua ratione à iure diuino, vel à dictamine rationis naturalis deſcendente cauſa iuſta verbis ſpecialibus expreſſa requiritur, nec illam tacitè ineſſe ſufficit.*

EPITOME.

Ad intereſſe damni emergentis, & lucri ceſſantis ultra ſortem ſtatim ipſo iure teneri eum, qui negotia alterius gerens non fecit, quod debuit, & promiſit, & pecunias domini inuaſit, ac in ſuos proprios uſus cõuertit, hic probatur.

Fideiubens pro aliquo pro omni eo, & toto, quod ex omnibus cauſis prius dictis, & ex alijs quis ab eo quouis modo habere debebit, dicitur in omnem cauſam fideiubere, & obligatus eſt etiam ad uſuras, & intereſſe etiam lucri ceſſantis, & ad omnia, & eodem modo, ad quę, & quomodo principalis teneretur.

Et à quo tempore ad damna, & intereſſe teneatur.

Et ſi uoluit, obligationem per unum annum uenturum durare debere, an, & de quibus finito anno cõueniri poſſit.

Appellatio ſi ſit prohibita à ſententia concorditer à pluribus lata, debet de cõcordia clarè, & per uerba ſpecialiter expreſſa apparere, nec ſufficit tacitè de illa conſtare.

CONSILIVM CXCIII.

Ex facti ſerie, quæ ex ſcripturis cauſæ, & conſilijs mihi exhibitis elici poteſt, plura oriũtur dubia, ſuper quibus in pręſenti cõſultatione requiſitus fui, ut ſentẽtiã meam dicam, Primum eſt, an Laurẽtius Spinula à magnificis Gentilibus ad preces D. Bernardi Spinulę inſtitor rõni, & negotijs eorum Lugduni præpoſitus teneatur dictis Gentilibus non ſolum de pecunijs ab illis habitis, & ſub eorum nomine ab alijs mercatoribus receptis rationem reddere, & reliqua ſoluere, ſed ẽt ad dãnorum, & intereſſe lucri ceſſantis ipſorum Gentiliũ ſatisfactionem. Secũdo dubitatur, an Bernardus Spinula, qui pro Laurentio fideiuſſit, & promiſit dictis Gẽtilibus pro omni eo, & toto, quod ex omnibus cauſis prędictis, uel alijs habere debebunt à dicto Laurẽtio quouis modo cum renunciatione iuris de principali, prout in apodiſſa ſuperinde facta continetur, obligatus ſit fideiuſſorio nomine ſatisfacere dictis Gẽtilibus non ſolum de pecunijs uerę ſortis, ſed etiã de omnibus dãnis, & intereſſe etiam lucri ceſſantis. Tertio, num Bernardus fideiuſſorio nomine teneatur ad damna, & intereſſe, ut ſupra, à die litis conteſtatæ, an uerò à tempore, quo Laurentius foro ceſſit, & pecuniam Gentiliũ inuaſit, ac in ſuos uſus cõuertit. Quarto, cum Bernardus uoluerit fideiubendo pro Laurentio obligationẽ ſuam per unum annum proxi-
tantum eſſe duraturam, an ipſe potuerit ultra an-
conueniri, & an pro damnis, & intereſſe ſolum
dictum tempus, an uerò etiam poſt annum uſq;
ſententiam, uel aliud tẽpus decurſis. Quinto, an Ber-
nardus, qui à tribus ex quinque auditoribus Rotæ
damna, & intereſſe à die litis conteſtatæ citra
fuit condemnatus, ab aliis verò duobus Auditoribus
fuit à damnis, & intereſſe penitus abſolutus,
ab omnibus dictæ Rotæ Auditoribus quo
& intereſſe ante litem cõteſtatam decur
ita, ut quoad hoc intereſſe ante litem co
curſum omnes Auditores potuerint in
dici concordes, & à tali ſententia in hac par-
les ex regulis dictæ Rotæ appellare nequeant.
ad primam difficultatem, uidetur eſſe dicendum
Laurentius ultra ſortem pro ſua mala, & doloſa ad-
miniſtratione ad damna, & intereſſe, ut ſupra, no
neatur, ſed ſolum ad pœnam ſcutorum auri quin-
torum appoſitam, & conuentam, ſecundum quod in a-
1 podiſſa obligationis continetur, quia † in iis, in qui-
bus intereſſe ſui natura debetur, ſi certa pena ſta-
cta, illa ſolum exigi poteſt, & non intereſſe, cum pœ-
na loco illius, & pro eius taxatione ratione in-
certitudinis fauore creditoris adiecta dicatur, ut
onere probandi intereſſe releuetur. l. fina. ff. de præ-
tor. ſtipulatio. & §. non ſolum. Inſtit. de uerbo. oblig.
2 ¶ Secundo † intereſſe in contractibus bonæ fidei no
debetur, niſi à die morę, quæ committitur, uel inter-
pellatione extraiudiciali legitimè facta, uel litis con-
teſtatione, l. mora. in principio. cum glo. & cum §. in
bonę fidei. l. lite. ff. de uſuris. & l. uinum. cum gl. ibi
3 ſcriben. ff. ſi certum petatur. Sed † nos ſumus in cõtra-
ctibus bonæ fidei, hoc eſt in cõtractu locationis, quia
Laurentius inſtitor operas ſuas locauit Gentilibus
pro certa mercede annua ſcutorum auri centum, ut
in apodiſſa habetur, argum. l. naturalis. §. at cum do.
& l. ſi tibi polienda. ff. de præſcrip. uerbis. l. 1. §. ſi ueſti-
menta. & ſequen. ff. depoſi. Inſtit. de locat. in prin. &
§. fin. Inſtitu. manda. cum l. cuicunque. §. item fullo-
nũ. & §. ſed & cum fullo. & l. 3. ff. de inſtito. ergo Lau-
rentius non potuit ad intereſſe conueniri, niſi poſt-
quam in mora conſtitutus fuit, & ſic poſtquam fuit
ad ius uocatus, & cum illo lis conteſtata, cum antea
4 legitimè interpellatus non reperiatur. ¶ Tertio † quã-
do debitor iudicialiter cõuentus obtulit ſe paratum
ſtare liti, & iudicium ſuſcipere, tunc etiam per litis
conteſtationem nõ dicitur in mora conſtitui. l. ſi ꝗs
ſolutioni. in prin. cum gl. ff. de uſuris. & ideo ẽt à die
litis conteſtatæ ad intereſſe nõ tenetur p̄ p̄dicta. Sed
Laurentius obtulit ſe paratũ ſuſcipere iudiciũ, & ſta-
re liti, ac oĩ tempore ſortem debitam ſoluere, ſi
facultas ſoluendi eſſet, ergo à mora excuſatur. l. ſe-
rõ. §. ſi p uenditorẽ. ff. de actio. empt. iunctis iis, quæ
Salic. in d. l. uinum. per tex. in d. l. ratio. ꝙ ille, qui ad
quantitatẽ tenetur, à mora propter difficultatem ex-
5 cuſatur. ¶ Quarto † etſi Laurentius fuit in mora per
litis conteſtationẽ, uel prius per legitimam interpel-
lationẽ iuxta notata per glo. in d. l. mora. in prin. & in
d. l. uinum. tamen ipſe debet ſolum teneri ad intereſ-
ſe, quod eſt circa rẽ, quod appellatur intereſſe intrin-
ſecũ (quod aũt, & quale ſit hoc intereſſe, recurrendum
eſt ad notata per Bar. & alios in l. unica. C. de ſente.
quę pro eo, quod intereſt) non autem ad intereſſe ex-
trinſecum, nec lucri ceſſantis. l. ſi ſterilis. §. cũ per uen-
ditorẽ. ff. de actio. empt. niſi dolus, uel culpa interue-
nerit. l. iulianus. in princip. & ibi glo. & §. in his. eo
titu. ¶ Quinto & ſi dici poſſit, Laurentiũ fuiſſe inter-
6 pellatum ad ſoluendum, † tamẽ ex quo in interpella-
tione

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

tione nec dies fuit adiecta, nec locus ſolutionis appo
ſitus, et tali interpellatione ēt legitimè facta non po-
tuit dici in mora conſtitutus ad effectum, ut ad inte-
reſſe teneatur. l.aut qui aliter. §.1. ff. quod vi, aut clā.
l.1.& l.fi.C.de diſtrac.pig.& Alex.in conſi.90.ī fi. lib.
7 Preterea † is, qui ad ſortē certam, & intereſſe tene
tur quāuis ratione ſortis dicatur ad quid certū obli-
gatus, tamen reſpectu intereſſe ad incertum tenetur.
& ſic aūt nō apparet.§. qui ſortē. ff. de uerb.obli.ergo
quoad intereſſe nō potuit dici in mora, niſi poſtquā
per iudicem fuerit liquidatum, Bal.per illum tex. in l.
in ſolidum.C.de diſtrac.pign.& in l.acceptā.in 6. op
poſi.C.de uſur.per l.2.C.de uſur.& fruc. rei lega.& ha
betur in l.quod te.ff.ſi cer.peta.& conſequenter Lau-
rentius ante liquidationē intereſſe factam per iudicē
non poterat ad intereſſe conueniri, ſed ſolū ad ſortē,
quia ubi non eſt mora, ibi non eſt petitio.l.nulla.ff.de
reg.iur.Bar.in l.ita ſtipulatu s.la grande.ff.de uerbo.
oblig.& habetur in d.l.quod te.¶ Sed præmiſſis, & q-
buſcunque aliis minimè aduerſantibus, ueriſſimū de
iure eſſe arbitror, ꝙ Laurētius ex ſua promiſſione, ac
ēt ex inuaſione pecuniæ dicitur eſſe obligatus non ſo
lum quoad ueram ſortē, ſed ēt quoad damnum, ſeu
intereſſe, quod Gētiles ſunt paſſi in ſoluendo uſuras,
& intereſſe creditoribus, à quibus Laurentius in nun
dinis, & feriis Lugduni, aliorumq́; locorum maximā
pecuniarū quantitatem ſub cambiis Gentilium noīe
recepit, ēt quod illud damnū, ſeu intereſſe duplū ue-
8 morūs excesserit, nam † huiuſmodi intereſſe, quod
Gentiles dictis creditoribus ſoluerunt, poſſunt à Lau
rentio tanquam ſortē exigere, arg.c.peruenit.cum gl.
ibique Abb.& Io.de Imo.extra de fideiuſ.Bal.in l.cū-
ctos populos.col.3.C.de ſumma trin.& fid.cath.& o-
ptimè probatur arg.l.ex contraria.cum gl.ff.de uſuris
ſed nulli dubium, ꝙ Laurentius tenetur ad ſortē, et
ſic & ad illud intereſſe, quod Gentiles dictis credito-
9 ribus ſoluerunt.¶Secundo † Laurentius, qui Gētiliū
negotia geſſit, tenetur ēt ad lucrū, ſeu ad uſuras, quas
potuiſſet lucrari, & percipere ex pecuniis, quas à Gen
tilibus, & ab aliis eorum nomine habuit.l. at qui natu
ra.§.non tantum.ff. de neg. geſt. quia † in bonæ fidei
iudiciis, quale eſt iudicium negotiorū geſtorū ationē
uſurarū à die moræ haberi certum eſt.l.2. l.in bonæ fi
dei.C.de uſuris.& l.curabit.C.de actio.emp. quod ue
rum eſt ēt de iure canonico, ut per glo.ibi, & in d.l.2.
Quæ uſuræ in ſolito negotiari duplū, & eatenus, qua-
tenus lucrari quis potuiſſet, excedere poſſunt, ut in-
fra dicetur, & arg.l.ſocium.in prin.ff. pro ſocio.gl. &
Abb.in c.conqueſtus.de uſuris. in c.cum uenerabilis.
col.3.de excep.& in c.per ueſtras.de dona.inter uir.&
uxor.& hoc modo arguendo in ſimili utitur Bar.in l.
centum.col.penul.ff. de eo, ꝙ certo loco. iunctis iis,
11 quę dixit in l.3.§.nunc de officio.eo.ti.¶Pręterea † ex
quo Laurentius foro ceſſit, & pecunias Gentilium in
uaſit, ac in ſuos uſus conuertit, teneri dēt nō ſolū ad
reſtituendum ſortē, ſed etiam ad uſuras, mora non in
terueniente.l.1.§.1.ff.de uſuris.ubi caſus.Et quamuis
allegetur in contrarium tex.in d.l.ſociū.in princ. ubi
uſuræ nō debentur, niſi à die moræ ratione intereſſe,
ut inquit ibi gl.tamen pro ſolutione dicendum eſt, ꝙ
aut ſumus in caſu, in quo quis pecunias alienas, ſiue
communes ſine delicto exercet, & tunc ad uſuras nō
tenetur, niſi quatenus interſit à die morę.d.l.ſocium.
aut mediante delicto pecunias alterius exercuit, ſeu
inuaſit, & tunc abſque interpellatione, & ſic abſque
mora, quę per interpellationem committitur, domi
no ad omne damnum, & intereſſe etiam lucri ceſſan
tis tenebitur ex quadā mora legali, quę ipſo iure ſta-
tim à die delicti, & inuaſionis cōmiſſa fuit.d. l. 1. §.1.
& licet hodie uſuræ non ſint exigibiles, ut inquit glo.

in d. §. non tantum, & habetur in l.cunctos populos.
C.de ſumma trinita.& fid.catho. cum ſimili. tamen
22 † quando ſumus inter ſolitos mercari, & negotiari,
poſſunt à die morę peti uſuræ, quæ ſuccedunt loco in
tereſſe ēt lucri ceſſantis.l.quamuis.in fi. cum l. ſeq.ff.
de pign.actio.&, ut ſtatim dicetur, quamuis mora re-
gulariter propriè dicatur per interpellationē extraiu
dicialem, uel iudicialem committi, ut dictum fuit, ta
13 mē † etiam ipſo iure committitur ex delicto puta fur
ti, uel inuaſionis illicitæ: quæ mora maior, durior, po
tentiorq́; eſt illa, quæ mediante interpellatione con-
tingit, per ea, quæ inferius ſtatim dicentur. Et hac de
cauſa is, qui pecuniam inuaſit, etiam ad uſuras pecu-
14 niæ inuaſæ tenetur, ut in dicta l.1.§.1. Quæ † uſuræ in
odium delinquentis inſolito mercari, & negotiari ēt
duplum excedere poſſunt.l.qui ſemiſſes.in prin.ff. de
uſuris. cum aliis infra dicēdis. Accedat ad hęc, quòd
15 † ſi ille qui negotia aliena gerit, & pecuniam domini
ocioſam tenuit, ad uſuras tenetur, quando dominus
pecuniā ſuam exercere ſolitus erat.d.l.qui ſemiſſes.§.
fi.à contrario ſenſu, ergo à fortiori teneri dēt, ſi pecu
niam domini inuaſerit, ac in ſuos uſus conuerterit, &
propterea etiam ad illas uſuras tenebitur, quas domi
nus ſolitus negotiari exigere potuiſſet, ne melioris
cōditionis ſit ſtultus, quàm peritus, & inuaſor, quàm
bonæ fidei negotiorum geſt. ar. l.ſeruius.ff. qđ ui, aut
clā.& has uſuras pecunię īuaſæ tenebit̄ ex dicta mora
ſoluere, non ut meras uſuras, quæ hodie, & de iure ca
nonico ſunt prohibitæ, ut inquit gl.in d.§.non ut tan
tum.ſed ut intereſſe propter moram ipſo iure incur-
16 ſam.† Quæ uſuræ hodie etiam de iure canonico in ſo
litis mercari, & negociari ſunt debitę, & exigibiles, vt
dixi, uſque ad intereſſe etiam lucri ceſſantis, arg. d.l.
ſocium.in principio. & d.l. qui ſemiſſes. glo. & Abb.
in d.c.conqueſtus.in d.c.cum uenerabilis.& in d. c. ꝑ
ueſtras.& Inno.in c.ſacro.de ſenten.excommunicat.
cum aliis ſupra allegatis.¶ Tertio principaliter, ut iā
17 dixi, † Laurentius, qui Gentilibus fidem ſuam dedit,
& promiſit ſe nomine illorum negotia exercere bo-
na fide illis operas ſuas locando, de cuius contractus
locati natura eſt, ut bona fides inter contrahentes ſer
uetur.l. bona fides. ff. depoſiti cum ſimilibus. ſtatim
quo contrarius fuit bonę fidei aufugiēdo, & pecuniā
dominorum ſuorum inuadendo, ac in uſus ſuos con
uertendo, abſque alia interpellatione moram, ut ſu-
pra, incidit, & maiorem quacunque alia mora. l. 1. §.
rectiſſimè, & l.merito.in finalibus uerbis.ff.de ui, & vi
arma.l.in re furtiua.in fi.& l.fi.ff.de condic.furt.l. fin.
cum aliis ibi no.C.de condic.ob turpem cau.Alex.&
alii in l.quod te.colu.4.ff.ſi cer.pet.poſt gl.in d.l.mo-
18 ra.ff.de uſuris.& iō † hæc mora in hoc alia quacunq;
maior, & potentior eſſe dicetur, quia facit moroſum
teneri de īteritu rei, ſiue res aliàs eſſet penes dominū
peritura, ſiue non, ut in d.l. 1.§.rectiſſimè. & d.l. fi.gl.
ī d.l.merito, ibiq́; Bar.l.illud, & arg.l.itē uidēdū.ī prī.
ff.de petitio.hered.& prout not. ꝑ glo.in d.l.mora. in
19 prin.† Difficilius etiam hęc mora purgatur, quàm il-
la, quæ per interpellationem, & per non factum com
miſſa fuit, ut infertur ex uerbis Bar.in l.ſi inſulam.q.6.
ff.de uerb.oblig.& Fran.de Are.in conſi.157.incipiē.
in Chriſti nomine, &c. uiſis diligenter narratis, circa
20 finem.Ex quibus infertur, ꝙ † ſi ob moram, quæ pro-
pter non factum, & per interpellationem committi-
tur, debitor in cōtractibus bonæ fidei tenetur ad uſu-
ras, quæ actione, uel officio iudicis peti poſſunt. d. l.
mora.§.in bonæ fidei, & no.per glo. in d.l. ſocium in
prin.d.l.uinum.d.l.quod te.cum ibi no.& cum ſi.iam
allegatis: ad hoc, ut hac mora ipſo iure commiſſa, ma
gis dicatur obligari ad illas uſuras tenebitur, quæ lo-
co intereſſe lucri ceſſantis debentur, quod maius, &

grauius cenſetur, quàm intereſſe damni emergentis,
alioquin hęc mora non diceretur maior, nec plus, q̃
mora, ut uoluit Aret. in d. conſi. in finalib. uerb. & col
ligitur ex iis, quæ uoluit Bar. in d. l. 3. §. nũc de officio
circa finem, & in d. l. vnica. circa finem. C. de ſenten.
quæ pro eo, quod intereſt; & uidetur probari in d. l.
1. §. 1. ff. de uſuris. & præſertim quãdo creditor eſſe ſo
litus mercari, & pecunias ſuas exercere, nõ autẽ ocio
ſas tenere, ut concludunt Bar. & ferè omnes. in d. l. v-
nica circa finem. argu. d. l. qui ſemiſſes. §. 1. & Bart. in
d. §. nunc de officio. & hoc arg. in ſimili utitur Barto.
poſt Petr. in d. l. centum col. 3. in fi. ff. de eo, quod cer-
21 to loco. Quod † intereſſe lucri ceſſantis duplum ueræ
ſortis excedere poteſt, ut habetur per Bar. ĩ d. l. unica.
& in d. §. nunc de officio. & Inno. in d. c. ſacro. Et hoc
intereſſe eſt illud, quod prouenit ex re, & plus ex indu
ſtria hominis, ut mercatoris, & alterius ſoliti negotia
ri, Bal. in d. l. unica col. 8. quod eſt omni iure exigibile.
arg. l. ſi in lege. §. ſi colonus. & in l. ſi feudum. §. fi. ff. lo
cati. d. §. nunc de officio cum gl. & Barto. ibi. & in d. l.
unica col. 9. Abb. in d. c. conqueſtus, & in d. c. cum ue
nerabilis cum aliis præallegatis, & dicit Barto. ibi, ꝙ
hoc intereſſe lucri ceſſantis poteſt duplum excedere,
& eatenus, quatenus ex argumentis, & aliis oſtendi
poteſt, creditorem potuiſſe lucrari, & præcipuè quan
do hoc intereſſe debetur ex mora, quæ ipſo iure ex de
licto committitur, ut ibi per eum, quem alii commu-
niter ſequuntnr, ueluti atteſtatur Aret. in d. conſ. 157.
Ex his itaq; patet, ꝙ intereſſe lucri ceſſantis poteſt le-
gitimum modum intereſſe, & uſurarum excedere.
¶ Non obſtat. l. ſi ſterilis. §. cum per uenditorem. ff. de
actio. empt. ubi huiuſmodi intereſſe lucri ceſſantis ẽt
in contractibus bonæ fidei in conſideratione eſſe nõ
debet, ſed ſolum intereſſe commune, damniq; emer
22 gentis, ut ibi, quia reſpondetur † illum tex. loqui in eo
qui non eſſet ſolitus mercari, ſeu negotiari, Bar. in d.
§. nunc de officio. in finalib. uer. & in d. l. unica. item
loquitur ille tex. de intereſſe, quod regulariter ex mo-
ra in contractibus bonæ fidei debetur, aliud uerò eſt
ĩ intereſſe, quod debetur ratione delicti, & ſic ex mo
ra, quę ex delicto, & malefacto ipſo iure cõmittitur,
ut per Bar. in d. l. unica col. 4. & 9. circa finem. & Aret.
in d. conſi. cum aliis ſimilibus. ¶ Rurſus cum Genti-
les conſueti ſint pecunias ſuas exercere, illasq; ocio-
ſas non tenere, ſi Laurentius, qui eorum negotia ge-
rebat, pecunias illorum ocioſas tenuiſſet, utique ipſis
Gentilibus obligatus fuiſſet ad damna, & intereſſe,
ſeu ad uſuras maximas, quæ loco intereſſe debentur.
argum. d. l. qui ſemiſſes. §. 1. iuncta glo. in uerbo ex cõ
ſuetudine, ergo à fortiori debet ad omne Gentilium
intereſse teneri, foro concedendo, & pecunias domi
norum inuadendo, illasque in ſuos uſus conuerten-
do, cum hæc maior mora dicatur illa, quæ in tenen-
do pecunias ocioſas committitur, ut optimè proba-
tur ex prædictis, & hoc expreſsè uoluit gl. fi. in d. l. qui
ſemiſses. §. fi. & arg. d. l. 1. §. 1. & l. idemque. §. ſi procu-
rator. ff. manda. Ex quibus omnibus clarè infertur, ꝙ
ad conſtituendum dictum Laurentium in mora ad
effectum uſurarum, & intereſse non debuit expecta-
ri extraiudicialis interpellatio, nec etiam iudicialis,
quæ fit per litis conteſtationem, cum à die fugæ arre
ptæ, & inuaſionis pecunię ſtatim, & ipſo iure dicatur
in mora conſtitutus quoad omnem effectum moræ
magis, quàm ſi extraiudicialiter, uel iudicialiter fuiſ-
23 ſet interpellatus. ¶ Vltimo † inſtitores, qui ex manda
to, uel ex ɔ̃ctu locationis negotia alterius exercuerũt,
tenẽtur ſuæ adminiſtrationis rationem reddere, & re
liqua omnia ſoluere. l. 2. ff. de negotiis geſtis. & argu.
l. 1. §. officio, & ibi Bar. l. 2. & l. 4. in fi. cum ſequen. ff. de
tutel. & ratio. diſtrah. Specul. in titu. de inſtrumẽ. edit.
§. nunc uerò aliqua colum. 17. uerſic. ſed an ſ[illegible]
iuncta l. cum ſeruus. & l. quamuis. ff. de cond. &
ſtratio. & l. non ſolum. §. is, qui. ff. de libera. lega. &
24 aliis pluribus. Sed † ſub redditione rationũ, & reli
rum ueniunt etiam damna, & intereſſe, ſeu
quæ ſunt loco intereſſe, & debentur à die moræ, &
cundum quod in regione, qua rationes exercen
eſt conſuetum. d. l. quamuis. in fi. cum l. ſequen.
cta. d. l. idemq;. §. ſi procurator, & Alex. in conſ.
lum. 4. Quare cum Laurentius fuerit à Gentilibus
ſtitor deputatus mediante contractu locationis cum
certa mercede annua, & is pecuniam dominorum
uaſerit, atque rapuerit illam in ſuos uſus
do, potuit etiam ultra intereſse conueniri
plum totius uerę ſortis. l. ſi negotia. ff. manda
enim pęnalis deuoluitur in actione bonę fidei,
dati, ſeu negotiorum geſtorum, uel locati, ut ha
betur per gloſam, & ſcribentes. ¶ Non aduerſa
modo illa, quę ſupra ex aduerſo dicta fuerit, &
mis, ꝙ non eſt locus petitioni damnorum, & in
ſe, ſeu uſurarum, quæ in locum intereſse ſucced
cum pro parte Laurẽtii certæ pecuniæ pœna pro
ſa fuerit. argum. §. non ſolum Inſtitut. de uerbo.
& l. fin. ff. de prætor. ſtipulatio. quia pro reſponſi
25 eſt animaduertendum, ꝙ † Laurentius principaliter
promiſit, & ſe obligauit Gentilibus ad plura, quæ p
tim in faciendo, & partim in non faciendo conſiſte
bant, & ſi aliter ſequeretur, quia ipſe facienda no
fecerit, & non facienda fecerit, & ex hoc damnu
rationi Gentilium contingeret, ipſe Laurentius pro-
miſit Gentilibus damni reſarctionem, & ultra ſolue
re illis ſcuta quingenta, ut apertè ex apodiſſa conuen
tionis apparet: quæ damna etiam ſub nomine inte
reſſe continentur, ut colligitur ex iis, quæ habentur
in d. l. unica. ibique Bartol. Bald. & alii poſt gloſam
C. de ſenten. quę pro eo, quod intereſt: & ultra inte-
reſſe, & damna ſimiliter quingenta loco pœnę ab eo
promiſſa fuerunt, quæ propter moram debentur, &
peti poſſunt, uidelicet ſi Laurentius fuerit in mora
faciendi, uel non faciendi reſpectiuè. d. §. fi. & d. l. fi.
& l. ſtipulationes non diuiduntur uerſicu. celſus cum
§. ſequen. uſque ad finem. l. cum quid. & l. continuus.
§. penultim. ff. de uerborum obligatio. Sed Lauren-
tius promiſſa non obſeruauit, nec adimpleuit ea, quę
facere promiſit, ergo non ſolum potuit conueniri ad
ſcuta quingenta loco pœnæ promiſſa, ſed etiam ad
damna, & intereſſe, cum utrunque in caſu contrauen
tionis promiſerit, argumento eorum, quæ habentur
in d. l. ſtipulationes non diuiduntur, & c. Raynutius
de teſtamen. ubi teſtator per illa uerba Alterochæ fi
liæ ultra dotem, quam ei dederat, domum, & qu
dam hortum eodem teſtamento relinquens
tur filię utrunque reliquiſſe, dotem uidelicet,
& hortum. l. ſi ſic. ff. de legatis. 3. ſecundum glo
d. cap. Raynutius. in uerbo dotem, quam omnes
bentes ſequuti fuerunt, & ibi ego latius dixi. Damno
rum autem appellatione in caſu, de quo agitur, ob di
ctam moram intereſſe etiam lucri ceſſantis in ſolito
negotiari contineri poteſt, ut ex prędictis colligitur.
26 Præterea † ultra moram in non faciendo, uel facien
do reſpectiuè per Laurentium commiſſam ipſe in
currit aliam moram maiorem, quæ legis eſt, ea uide
licet, quæ ipſo iure ex delicto, & inuaſione, ſeu furto
& rapina pecuniæ commiſſa fuit, propter quam co
ueniri potuit non ſolum ad pœnam legis, ſed etiam
ad damna, & intereſſe quoque lucri ceſſantis, quæ
ſub nomine uſurarum poſt talem moram contin
poſſunt. argumento d. l. ſi negotia cum glo. ff. man
dati cum aliis ſupra latè deductis. Et ex his ceſſat p
mum fundamentum.

Secun

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

¶Secundum motiuū ex ſuperius dictis ſublatū eſſe apparet, quoniā licet ſimus in cōtractibus bonæ fidei tamē Laurentius cōdemnandus eſt ad omne intereſ ſe ratione moræ legalis ex delicto, & ſuo male geſto, expilando, & pecuniā Gentilium inuadendo, expilan- do, & in ſuos vſus mala fide cōuertendo in graue dolo- rum ſuorum damnū, & p̄iudiciū, ilico, & ipſo iu re cōmiſſæ, vt iam dictum fuit. ¶Nō obſtat tertiū, q̄ Laurentius nō potuit dici in mora conſtitutus p in terpellationē, nec p litis conteſtationē, ex quo ſe para tum obtulit litem, & iudicium ſuſcipere. arg. l. ſi quis ſolutioni. in prin. cū glo. ff. de vſuris. ac etiā obtulit ſe paratū ſortem debitā ſoluere, ſi facultatē ſoluendi ha beret, propter quā oblationē incurſum moræ euitaſſe dici- tur. l. ratio. §. ſi per venditorē. ff. de actio. empt. & ideò ad intereſſe ēt à die litis conteſtatæ conueniri nō po- 27 teſt. Omnium prædictis iuribus reſpondetur, & primo † tex tum in d. l. ſi quis ſolutioni. q̄ procedit, qn̄ ille, qui ſe obtulit paratum litem ſuſcipere, nōdum fuerat in mo ra cōſtitutus, & iuſtā litis cauſam habuit, ſecus ſi iam fuerat in mora cōſtitutus, quoniā poſtea offerēdo ſe iudiciū ſuſcipere, non potuit morā purgare. l. fi. ibiq; Paul. de Caſtr. expreſſè. ff. de cōdict. furti. At Lauren- tius iam fuerat in mora cōſtitutus per delictum ab eo cōmiſſum inuadendo, & exportando pecuniā Genti- lium. d. l. fi. cum alijs ſupra allegatis, ergo moram hoc modo purgare nō potuit, ueluti optimè Paul. de Caſt. in d. l. fi. ita diſtinguit. Præterea ſi Laurentius nondū fuit in mora conſtitutus, quomodo poteſt morā eui- tare, offerendo, ſe paratū liti, cū iuſtā litigādi cauſam non habuerit? Niſi diceremus, q̄ furādo, ſeu pecuniā alienam inuadendo ipſe iuſtam litigandi cauſam cō- tra Gētiles habuerit, quod ſanè fatuum eſſe dicere, & cōtra d. l. fi. cū d. l. merito. ff. de vi, & vi arma. vnde cō- 28 ſtat textum in d. l. ſi quis ſolutioni parum, aut nihil fa- cere. † Textui autem in d. l. ratio. §. ſi per venditorem. poteſt reſponderi ex mente Bart. cuius opinionē de- fendit Alex. in d. l. uinū. col. 5. & 6. qui dixit, q̄ debitor quantitatis ob difficultatem à mora non excuſatur p incendium. C. ſi cert. pet. & huic meæ intentioni op timè inſeruit diſtinctio Pauli de Caſt. in d. l. uinum. in illo mēbro, qn̄ creditor nunquā fuit à debitore in mo ra conſtitutus, & creditori tempore obligationis no- tū nō fuit difficultas ſoluēdi, nā tunc difficultas debi- toris illū à mora nō excuſat, & hic eſt caſus noſter. Pręterea quando difficultas prouenit ex iuſta cā, puta ob incendiū, uel aliā iuſtā cauſam, tūc excuſat à mora. d. §. ſi per venditorē. c. ſignificante. extra de pignor. & l. ſi reſiduum. in fi. ff. de vſuris. ſecus ſi non prouenit à iuſta cauſa, nam tunc difficultas à mora non excuſat. Sed Laurentius ſi fuit in aliqua difficultate (quod nega- tur, cum dolo malo pecunias alienas exportauerit, arg. d. §. ſi per venditorem. cum gl. in ver. præſertim) in illā incidit culpa, immo dolo ſuo, ut ſupra, igitur nō poteſt aliquo modo per eam excuſari, ut ibi traditur per Alex. ¶Adde, q̄ Alex. in d. l. uinum. col. 6. inquit, textum in d. §. ſi per venditorem nihil facere, ſi in- telligatur, prout gloſ. ibi illum intelligit, cuius in- tellectus eſt communis, & uerior, ut intelligatur de difficultate proueniente ex parte creditoris, ob quam pecuniam ſibi debitam accipere non potuiſſet, nam tunc debitor à mora excuſatur, ſi obtulerit ſe pa- ratum omni tempore pecuniam debitam ſoluere: ſecundum quem intellectum ille text. nihil facit, cum in caſu noſtro difficultas recipiendi pecuniam debitam nunquam ex parte Gentilium adfuerit. Et hoc eſt, quod uoluit Alexand. in d. l. uinum. dicens, illum text. nihil facere. Rurſus text. in d. §. ſi per ven- ditorem. loquitur, quando dubitaretur, an ob difficul tatē Laurentius excuſaretur à mora, quæ per interpel lationem hominis cōmittitur, at in caſu occurrenti iam ante moram cōmiſſam, ſeu per interpellationē hominis cōmittendam à die, quo cum pecunijs Gen tilium aufugit, fuerat conſtitutus in mora legali ipſo iure cōmiſſa, fruſtra igitur dubitatur, an per interpel- lationē fuerit in mora conſtitutus, ex quo iam antea in mora legali erat conſtitutus, quæ maior eſt quacū que alia hominis mora, veluti eſt etiam de mente gl. in d. §. ſi per uēditorem. in ver. vel quo. in verſi. tu dic, ubi conſiderat, an ab initio tēpore cōtractus debitor fuerit in mora, ut quia ſic conuentū fuerit, nā tunc fit æſtimatio, quanti plurimi res fuerit à die moræ com- miſſæ ab initio ꝯctus, ſi tunc mora fuerit cōmiſſa, aut à tempore interpellationis, ſi in mora prius non fuit. ¶Non aduerſatur quartū motiuum, q̄ ſi Laurentius debet dici ad intereſſe obligatus à die moræ cōmiſſæ per interpellationē hominis extraiudicialem, uel iu- dicialē, ſolū debet teneri ad intereſſe, quod eſt circa rē, & qđ eſt intrinſecū, nō aūt ad illud, quod eſt extra rē, quale eſt intereſſe dāni emergentis, & lucri ceſſan tis. d. l. ſi ſterilis. §. cum per uenditorē. quoniam & ſi huic textui in d. §. cum per uenditorē. fuit ſupra reſpō

29 ſum, tamen illa reſponſio corroboratur, q̄ † text. ille procedit, qn̄ dolus, uel culpa debitoris nō interuene- rit, illis enim interuenientibus ad intereſſe extra rem tenebitur. d. l. iulianus. in princ. ibiq; gl. & in §. in his. ſed in caſu, de quo agitur, non ſolū culpa, ſed etiā do- lus malus, & peſſimus Laurentij interuenit. argum. d. l. fi. ff. de condic. furti d. l. 1. §. rectiſſimè. & d. l. meri to. ff. de ui, & ui arma. l. inter ſtipulantem. §. penul. ff. de verb. oblig. cum aliis pluribus ſupra allegatis, er- go ipſe tenetur ad ſatisfactionē intereſſe dāni emer- gentis, & lucri ceſſantis, quod à creditore ſolito mer cari exigi poteſt, ut iam pleniſſimè dictū fuit. ¶Quin to non aduerſatur id, quod voluit Alex. in conſil. 90. in fi. lib. 5. q̄ Laurentius non debet ad intereſſe teneri rōne moræ, ex quo in interpellatione de ſoluendo ei facta dies certus, & locus, in quo ſolutio eſſet facien- da, non fuit adiectus. arg. l. aut qui aliter. §. 1. ff. quod ui aut clam. cum aliis per eum allegatis, & Bar. in l. cū filius. in fi. ff. de uerb. obli. quia ex p̄dictis reſpōſio col

30 ligitur, videlicet † contenta in hoc motiuo procede- re ad cōſtituendum debitorem in mora hominis, ſe- cus ad conſtituendum in mora legis, quæ ex delicto ipſo iure ſtatim committitur, & hac de cauſa dr̄ ma- ior, & potētior mora, in qua nec interpellatio, nec ap poſitio diei, & loci requiritur, ut omnia patent per iā dicta. ¶Non obſtat ultimum motiuum, in quo pro parte Laurentij fit tota uis, q̄ ipſe quoad intereſſe ali- quod non potuerit dici in mora conſtitutus, cum il- lud fuerit incertum, & non liquidum, per not. à Bart. in l. acceptā. in 6. apoſ. C. de uſuris. & in l. ſi reſiduum. C. de diſtrac. pigno. nam huic fundamento poteſt re- ſponſum accommodari, q̄ hoc intereſſe in caſu iſto petitum eſt conuentionale, & iure actionis exigitur, quia Laurentius in caſu, quo ipſe non faceret, & non obſeruaret conuenta dictis Gētilibus, promiſit dam- na, & ultra quingenta, ut in apodiſſa. Ex quibus duo

31 inferuntur, primum, q̄ † hoc intereſſe dr̄ extrinſecū, & duplum excedere pōt eatenus, quatenus pōt dici intereſſe, ut per Bart. in d. l. unica. col. 2. & 7. & melius in 9. per d. l. iulianus. in princ. cum l. 2. in fi. ff. de eo, qđ certo loco. & hoc, qn̄ ſumus inter ſolitos mercari, & negotiari. d. l. 2. in fin. & per Bart. in l. non utique. §. nunc de officio. eo. tit. & in d. l. unica. col. 9. Secundū

32 infertur, q̄ † licet intereſſe, quod uenit iure obligatio nis, quoad nos videatur incertū. d. l. ubi autem. §. qui ſortem. tamen quoad rerum naturam dicitur eſſe cer tum. Bar. in d. l. ſtipulationes non diuiduntur. colum. vlti. ff. de verborum obligat. quo fit, ut poſt moram

pet.

peti poſſit, & in libello deduci, quia ea, quæ per rerũ
naturam ſunt in ſe certa, nõ morãtur obligationem,
nec eius petitionem, quamuis apud nos ſint incerta,
vt in tex. in §. conditiones. in fi. uer. Inſtit. de verborũ
obliga. & faciũt not. per Bart. in d. l. unica. circa penu.
col. Vnde licet in caſu noſtro, in quo Laurentius fuit
in mora, & plus, quàm in mora per ſupradicta, fuerit
obligatus ad damna, & intereſſe, quæ ſunt quoad nos
incerta, ſed quoad rerum naturã certa, tamen nõ ob-
ſtante huiuſmodi incertitudine, & ante illorum liqui
dationem modo potuit dici commiſſa, & huiuſmodi
damna, ac intereſſe peti potuerũt, ut colligitur ex de-
ductis per Bart. in d. l. unica in antepenul. col. & facit
tex. cum gl. in l. ſi libertos. ff. de oper. liber. Nec refra-
33 gari videntur ea, † quæ voluit Bal. in d. l. acceptam. &
in d. l. ſi reſiduum, cuius verba ſunt hæc, in liquidãdis
non contrahitur mora ante, quã per iudicem declare
tur. l. 2. C. de vſuris, & fructi. lega. nam procedunt quo
ad debitum principale, quod eſſet incertum, non au-
tem quoad intereſſe, qđ iure actionis venit in conſe-
quentiam principalis debiti, quoniã tunc ſufficit te-
ſtatorem fuiſſe in mora ad effectũ, ut peti poſſit, iuri-
34 bus ſupra allegatis. Præterea † quando declaratio, & li
quidatio incertitudinis non eſt in poteſtate credito-
ris, ſed iudicis ex deductis, ſeu deducendis coram ip-
ſo, tunc procedit libellus incertus, & incertum iſtud
peti poteſt; ſecus ſi liquidatio eſſet in poteſtate acto-
ris, ut ſignanter voluit Bart. in d. l. ſtipulationes nõ di-
uiduntur. colum. vltim. & ex his vltimum motiuum
ſublatum eſſe videtur. ¶ Aggredior ſecundum articu
lum, in quo tota ferè difficultas præſentis conſultatio
nis reſidere videtur, num Bernardus Spinula fideiuſ-
ſorio nomine dicti Laurentij teneatur ipſis Gentili-
bus non ſolum ad ſortem, ſed etiam ad omnia dam-
na, & intereſſe quoque lucri ceſſantis, cũ Bernardus
pro Laurentio fideiuſſerit pro omni eo, & toto, quod
ex omnibus contentis in promiſſione ipſius Lauren-
tii principalis, uel ex aliis cauſis, ex quibus Gentiles à
Laurentio quouis modo habere debebũt cum renũ-
tiatione de principali &c. ueluti ex apodiſſa conſtat,
in qua hęc omnia perſpici poſſunt: & ꝙ Bernardus ad
præmiſſa non teneatur, poſſent allegari omnia ferè il
la, quæ ſupra in præcedenti articulo fuerunt conſide-
rata. Quibus tamen eodem modo pro Gentilibus cõ
tra Bernardum reſponderi poteſt, quo illis cõtra Lau
rentium fuit reſponſum. Sed vltra illa etiam nonnul-
la alia poſſent pro Bernardo excogitari, & in primis
quia ipſe ex mora Laurentij ſaltem ad intereſſe obli-
35 gari non debet, nam † ex facto alieno, quod quis iuſtè
ignorauit, obligari, ſeu teneri nõ debet. l. ſi quis dolo.
ff. de re iudic. & l. qui inius. ff. de reg. iur. ſed ſolũ ex fa
cto ſuo, & propria mora, & conſequenter ſolum à die
litis ſecum cõteſtatæ, quo tempore Bernardus ex ſuo
36 facto in mora fuiſſe dicitur, quia † mora debitoris ex
eius facto, & culpa commiſſa non debuit fideiuſſori
nocere. l. ſi poſt moram, quę eſt l. fi. ff. de eo, quod cer.
37 loco. item quia † iuſta ignorãtia excuſat à mora. l. qđ
te. ff. ſi certum pet. l. ratio. §. ſi per venditorẽ. ff. de act.
38 empt. & l. ſi quis ſolutioni. ff. de vſuris. ¶ Secundo † fi-
deiuſſoria obligatio dicitur alteri obligationi princi-
39 palis accedere. l. 1. C. de fideiuſſor. ſed † intereſſe in cõ
tractibus bonæ fidei non eſt quoad principalẽ in obli
gatione, quia debetur officio iudicis. l. quia tãtundẽ.
ff. de nego. geſtis. l. lucius titius. ff. depoſi. & l. 4. C. de
poſiti. & illa, quæ ueniunt ex officio iudicis etiam no-
bili, non ſunt in obligatione. l. qui per concluſionem.
in fi. ff. de actio. emptio. ergo Bernardus fideiuſſor ad
intereſſe teneri nõ debet, quia illud uenit ex officio,
40 nec ſub obligatione fideiuſſoria ꝯtinet̃. ¶ Præterea † fi
deiuſſor, ꝗ obligatiõi accedit, nõ obligat̃, niſi ꝓ ſorte
& ĩtereſſe ꝓmiſſo, qđ de p̃ſenti debebat̃. l. ſi à colono.
ff. de verb. oblig. Bal. in conſ. 436. quidam Odorinus
41 lib. 2. & Abb. in con ſi. 74. uol. 2. & † ex eo, ꝙ ob mo-
ortam ex facto, ſeu malefacto Laurentij obligatio-
ſius fuerit quo ad intereſſe aucta, non debet obliga-
Bernardi fideiuſſoris ultra ſortem principaliter de-
tam augeri. l. fi. ff. de fideiuſſ. gl. magna. circa n. edi-
in l. centũ capuæ. ff. de eo, quod cer. loco. Et hac ratio-
ne fideiuſſor ad pœnam non tenetur, quia ſe ad illam
non obligauit. arg. l. lucius. §. 1. & l. libertus in fi. ad
municipa. gl. in l. pen. in uer. acceptus. ff. de eo, quod
cer. loco. ¶ Sed pręmiſſis, & aliis, quæ ſupra in primo
articulo pro Laurentio adducta fuerunt, non obſtan-
ſantibus, contrariam ſetentiam reor eſſe ueram,
quòd Bernardus teneatur Gentilibus non ſolum ad
ſortem, ſed etiam ad omne damnum, & intereſſe
lucri ceſſantis, ſicut ipſe Laurentius tenetur, & obli-
gatus eſt à die, quo foro ceſſit, & pecunias Gentilium
42 inuaſit, nã † ex quo ipſe Bernardus ab initio ante mo-
rã fideiuſſorio nomine promiſit pro omni eo, & toto,
qđ ex oĩbus p̃dictis, uel aliis, Gẽtiles à dicto Laurẽtio
quouis modo habere debebit, dicitur in omnem cau-
ſam fideiuſſiſſe, & propterea eſt obligatus nõ ſolum
ad ſortem, ſed etiam ad vſuras, ergo magis ad inte-
reſſe decurſum, & decurrẽdum, quod nõ eſt ita odio-
ſum ſicuti ſunt vſuræ, prout arguit Bar. poſt Pet. in d.
l. centũ. col. 3. per tex. not. in l. quæro. in prin. ff. locat.
& expreſsè habetur per Alex. in conſi. 34. uol. 2. qui in
43 terminis loquitur. Et † hoc non ſolum procedit in cõ
tractibus bonæ fidei, de quibus loquitur d. l. quæro.
ſed etiam in contractibus ſtricti iuris, quando fideiuſ
ſor in omnem cauſam promiſiſſet, ut uidetur tex. in
l. ſi ſeruum. §. nunc autem. uerſi. acceſſores quoq; ibi
acceſſoribus quoque ſuis, id eſt fideiuſſoribus perpe-
tuant obligationem, quia in totam cauſam ſpopon-
derũt: & Bernardus non ſolum tenetur propter mo-
ram Laurentii ſed etiam propter morã ſuã, in quam
per litis conteſtationem ſecum factam incurrit. arg.
l. lite. ff. de vſuris. & habetur in d. l. minum. & in d. l. qđ
te. & ſic Bernardus ex duplici mora dicitur teneri ad
dictum intereſſe decurſum à die, quo Laurẽtius Gen
tiles decepit, illorum pecunias inuadendo, & in ſuos
44 vſus cõuertendo. Et quòd † fideiuſſor, qui in omnem
cauſam ab initio ſpopondit, in contractibus bonæ fi-
dei teneatur creditori ſolito negotiari ad omne dam
num, & intereſſe lucri ceſſantis, uolunt ſcriben. com-
muniter Bart. Caſtr. Salic. glo. & alii in d. l. quæro. in
prin. nec nõ Salic. & alij in l. fi. & gl. in d. l. cẽtũ capuæ.
ff. de eo, qđ cer. loco. iũctis uerbis Bar. ĩ d. l. utiq. §. nũc
de officio. eo. ti. & ĩ d. l. unica. col. 9. C. de ſent. q pro eo,
qđ inter. qm̃ in ſolito mercari de iure quoq; canoni-
co in foro eccłæ locus eſt intereſſe ẽt lucri ceſſantis,
ut s̃. dixi. Et in hac ſpecie ꝙ fideiuſſor teneat̃ ad dam-
nũ, & intereſſe ẽt lucri ceſſantis, uoluit Bal. in cõſ.
ꝗdã fideiuſſores. li. 4. & in cõſ. 285. ſtatuto cauet. in
lib. 2. ꝗ optimè loquit̃ Ro. in cõſ. 101. Abb. in cõſ. 5. &
60. lib. 2. & Alex. in cõſi. 220. cũ ſequẽ. vol. 2. & quãuis
hoc in caſu dubiũ uideãtur facere aliqua iura ꝓbãtia,
fideiuſſorẽ vltra ſortẽ nihil p̃ſtare teneri, ut in tex. in
l. 2. §. fi. ff. ꝗ ſatiſd. cog. ĩ l. fideiuſſores. & in l. fideiuſſor
45 ſortis. eo. ti. tamẽ † Salic. in d. l. q̃ro. in prin. diſtinguit
notabiliter, ꝙ aut fideiuſſit terminatè, & limitatè, pu-
ta pro ſorte tantũ, uel eius parte, uel pro vſuris tantũ
& tũc limitatio ſuos terminos nõ excedit. l. ſolutũ. §.
2. ff. de pign. actio. & l. fi. ff. de eo, qđ cert. loco. ſecũdũ
unã lecturã, cũ iuribus ſupra allegatis. quia limitatio
cã limitatũ ꝓducit effectũ. l. in agris. ff. de acqui. rer.
do. Aut fideiuſſor promiſit ſimpł̃r dicẽdo, fideiubeo
pro tali, & tũc licet in hoc caſu variæ fuerint opinio-
nes ĩter Plac. & Io. gloſatores, tñ doctores, reiecta opi-
nione

tione Placentini ſententiam Ioannis cōiter recepe-
rit, φ fideiuſſor teneatur ad ſortē, & ad uſuras, hoc eſt
ad intereſſe, ſiue uſuræ, & intereſſe debeantur per ſti-
pulationē, ſiue per officiū iudicis, nā oīa pſumuntur
ſtipulatione acta. §. fi. Inſti. de fideiuſſo. q̄ opinio Io. pro-
batur per multa iura, q̄ allegat glo. in d. l. quæro Ioan-
nis ſententiā ſequens. & glo. in uer. augeri. ac ēt in gl.
præcedenti in d. l. centum capuæ. & ibi Bar. Aut
fideiuſſor promiſit in omnē caſum, ſeu in ōmnē cau
ſam, & tunc hæc generalis promiſſio ultra ſortē extē-
ditur ad uſuras, & intereſſe iam decurſum, non autē
decurrendū. d. l. ſi à colono. ff. de verb. obli. & hoc, qn̄
fideiuſſor promiſiſſet per uerba de pſenti pro eo, qđ
reus dare debet, at ſi per uerba de futuro promiſiſſet,
tūc tenetur ad uſuras, dāna, & intereſſe, q̄ in futurū
etiam debebuntur. d. l. ſi à colono. & l. ſi ita ſtipu
latus ſum. §. 1. ff. de verbo. oblig. at in caſu, de quo
agitur, Bernardus pro Laurentio promiſit generali-
ter per uerba de futuro pro omni eo, & toto, & pro
omnibus aliis, quæ Gentiles ab ipſo Laurentio habe-
re debebunt, ut in apodiſſa continetur, ergo dicendū
eſt ipſum Bernardum fideiuſſorio nomine teneri ad
omne damnū, & intereſſe decurrendū à die moræ ip-
ſius Laurentij, ut colligitur ex diſtinctione Sali. Pauli
Caſt. in d. l. quæro. & in d. l. centū. Immò optima
ratione fortius dicēdū eſt in hac ſpecie noſtra propo-
ſita Bernardū teneri ad dictū dānum, & intereſſe Gē-
tilium, cum iis uerbis efficacioribus fideiuſſerit, uide-
licet pro omni eo, & toto, quod ex omnibus pdictis
cauſis, uel aliis ipſi Gentiles habere debebunt à dicto
Laurentio quouis modo: quæ uerba idem, & plus im-
portant, q̄ uerba illa promiſit in omnē cauſam, ut not.
uoluit Bar. Sali. & alii in d. l. quæro. in 2. notabili. Quin
immò ultra illa uerba pro omni eo, & toto, quod da-
re debebunt ex prædictis contentis, uidelicet in apo-
diſſa, additū fuit uel aliis uidelicet cauſis quouiſmo-
do. Quæ uerba ſecundū mentē cuiuſlibet ſani intelle
ctus abſq; dubio ſunt apta cōprehendere quodcunq;
damnum, & intereſſe ēt lucri ceſſantis, quod dictis Gē-
tilibus quouis modo deberi potuerit etiam ex cābijs,
& aliis, cum ſimus in ſolitis mercari, ut uoluit Bal. in
conſi. 58. lib. 4. per d. l. quæro. & faciunt optimè ea,
quæ habentur per glo. & ſcriben. in d. l. centū. & in d. l.
ſi poſt glo. ff. de eo, quod cer. loco. & hoc uoluit expſ-
ſè Alex. in d. conſi. 157. & facit d. l. ſi ſeruum. §. nunc
autem. cū aliis in primo articulo deductis. ¶ Rurſus
Laurentius principalis debitor, pro quo Bernardus
fideiuſſit, tenetur ad omne intereſſe damni emergē-
tis, & lucri ceſſantis à die moræ legalis ipſo iure com
miſſæ à tempore, quo pecunias Gentilium inuaſit, &
diſtraxit, ſeu foro ceſſit, ut latè dictū, & probatū fuit
ſupra i primo articulo, ergo pariter debet teneri Ber-
nardus, qui pro ipſo Laurentio fideiuſſorio noīe pro-
miſit pro omni eo, & toto, quod Gētiles ex quibuſcū-
que cauſis quouiſmodo habere debebunt, argumēto
47 d. l. quæro. cum glo. iunctis pręmiſſis, quia † mora eo
modo, quo nocet ipſi, nocet ēt fideiuſſori ſuo, qui in
omnē cauſam promiſit. d. l. ſi ſeruum. §. nunc autem.
l. mora. ff. de uerb. oblig. d. l. ſi quis ſolutioni. in fin.
C. de uſur. Bald. in d. conſi. 285. in fi. lib. 2. Alex.
in d. conſi. 34. volu. 2. & ad hoc optimè facit l. ſi ita ſti-
pulatus ſeio. ff. de fideiuſſo. qui loquitur in contracti-
48 bus ſtricti iuris, & allegatur p Bar. & alios, φ † qn̄ uer-
ba omnium generalitatē apta ſunt ad infinitatē, tol-
leratur infinitas. Sed ea uerba in omnē cauſam, ſeu il-
la pro omni eo, & toto, & quouis modo ex omnibus
cauſis &c. apta ſunt ad infinitatē quoad obligandum
fideiuſſorē magis, q̄ illa, quæ habentur in d. l. ſi ita ſti-
pulatus ſeio, qui text. loquitur in ꝯctibus ſtricti iuris,
ergo in ꝯctibus bonæ fidei, in quibus nos ſumus, fide-
iuſſores eo modo, quo principalē obligabunt. Adde,
φ fideiuſſor ſimpliciter acceptus tenetur ad uſuras
per ſtipulationē promiſſas. d. l. cētū. ibiq; Sali. in not.
¶ Non obſtat, φ Bernardus fideiuſſor nō debet ad in-
tereſſe teneri ex mora alterius, quia alteri per alterū
49 conditio deterior fieri non debet, nā† dicit Salic. in d.
l. quæro. φ fideiuſſor, qui ſe ēt ad damna, & intereſſe
obligauit, promittendo in omnē cauſam, uel per alia
uerba pinguiora, licet ex mora alterius obligetur, ta-
men dicitur teneri ex proprio facto, hoc eſt ex uerbis
à ſe prolatis, & ꝯñr nō dicitur obligatus ex facto alie-
no, ſed ex proprio, uel ſaltē ex facto Laurētij iam per
eum prouiſo in genere, cū pro Laurentio fideiuſſerit
pro omni eo, & toto, quod Gentiles habere debebunt
ex quacunq; cauſa, arg. d. §. nunc autem. verſi. acceſſo
ribus. & d. l. quæro. cū aliis. ¶ Non refragatur pmiſſis,
φ iura ferè omnia ſupra allegata, quibus probaui Ber
nardum fideiuſſorem ad intereſſe, ut ſupra, ex mora
teneri, loquuntur de uſura, non autem de intereſſe,
quod eſt diuerſum, ut colligitur ex text. cum ibi not.
in d. l. unica. C. de ſenten. quæ pro eo, quod inter. nam
50 reſpondetur primo, φ † ex quo loquuntur de uſuris
ex mora debitis, loqui dicuntur de intereſſe, nam uſu
ræ, quæ poſt morā debētur, ſuccedunt loco intereſſe,
ut ſupra dixi, & uolunt glo. Abb. & alii in d. c. conque
51 ſtus. de uſuris. cum ſimil. Præterea † ſi propter moram
uſuræ exigi poſſunt, q̄ ſunt odioſæ, ergo facilius exigi
poterit intereſſe, quod eſt utroq; iure, canonico, & ci
uili exigibile ab eo, qui ſolitus eſt mercari, ſeu aliàs
negotiari: & hoc modo arguit Petr. quē refert, & ſe-
quitur Bart. in d. l. centum capuæ. colum. penul. in fi.
& ibi Paul. de Caſt. Innoc. in d. c. ſacro. Abb. in d. c. cū
venerabilis. col. 3. de except. cum aliis ſæpius allega-
tis. ¶ Non aduerſatur, φ ante liquidationem intereſ-
ſe, quod in ſe eſt incertum, nec exigi, nec peti poteſt p
id, quod voluit Bal. in d. l. acceptam. C. de uſuris. cum
aliis. Similiter ob difficultatem ſoluendi, & ob prote-
ſtationes à dicto Laurentio ipſi Bernardo factas, ipſe
non potuit dici in mora, cū ſemper ipſe eſſet paratus
ſoluere, & iudiciū ſuſcipere, ſi non fuiſſet impeditus.
argumēto d. l. ſi quis ſolutioni. & d. l. ratio. §. ſi per uē-
ditorem. ff. de actio. emp. & latius ſupra fuit in primo
articulo deductū, quia huiuſmodi obiectis ſupra ple-
nè fuit multipliciter reſponſum, & nunc idem repete
re eſt ſuperuacaneum. ¶ Sublatum ēt uidetur moti-
uum ſupra primo loco ex oppoſito conſideratum, φ
Bernardus ex facto Laurentij, illiuſque mora nō de-
bet ad intereſſe teneri, cum facto Laurentij non con-
ſenſerit, illudque ignorauerit, arg. l. ſi quis dolo. ff. de
re iudica. l. qui in ius. ff. de reg. iuris. & uidetur text. in
l. ſi poſt moram. ff. de eo, quod cer. loco. Nam reſpon
52 detur, † non eſſe inconueniens, φ fideiuſſor ad inte-
reſſe teneatur ob moram commiſsam ex facto princi
palis, quod ignorauit, qn̄ fideiuſsor expreſsè fideiuſ-
ſiſset, & ſe obligaſset in omnem cauſam, uel per uer-
ba urgentiora, & pinguiora. d. l. quæro. in princ. & prę
cipuè quando principalis debitor moram incurrerit,
maximè ipſo iure ob debitoris malefactū, & delictū.
d. l. ſi ſeruum. §. nunc autem. in fin. uerb. & argumēto
d. l. 1. §. rectiſſimè. & d. l. merito. ff. de ui, & ui arma. d.
l. fi. ibiq; Paul. Caſt. ff. de condi. furti. cū aliis. ¶ Non
obſtat ſecundum fundamētum in principio huius ar
ticuli factū, quod eſt ſatis friuolū, φ fideiuſsor in con
tractibus bonæ fidei non debet ad intereſse teneri ex
mora, & facto rei principalis, quia illud nō eſt in obli
gatione, cū ex officio iudicis ueniat, & debeatur, arg.
d. l. qui per colluſionē. in fi. ff. de actio. emp. & obliga-
tio fideiuſsoria accedit alteri obligationi. l. 1. C. de fi-
deiuſso. Nā pro ſolutione dico, φ intereſse in caſu no
ſtro fuit in obligatione, quia mediāte ſtipulatione, &

pro

promiſſione fuit ex parte non ſolũ Laurentij, ſed ẽt
Bernardi debitũ, ut in apodiſſa promiſſionis habetur.
53 Præterea †hanc obiectionẽ remouet text. in d.l.quæ-
ro. in prin.ff.locati, ꝙ licet in ↄ̃ctibus bonæ fidei uſu-
ræ, ſeu intereſſe ex officio iudicis poſſint à die moræ
peti. l.moræ. §.in bonæ fidei. ff.de uſuris. & l.4. C.de-
poſiti. tamen obligatio fideiuſſoria poteſt accedere
non ſolũ obligationi, ſed ẽt officio iudicis mercena-
rio, ac etiam nobili. l.cum quis. §. ſiquis pro eo. ff. de
ſolut. licet qñ officio iudicis accedit, dicatur largè lo
quendo obligationi accedere, quia uſuræ, quę officio
iudicis ueniunt, dicuntur eſſe largo modo in obliga-
tione. glo.in uer.obligatione.in l.fi.ff.de eo, quod cer
to loco. & optimè declarat Caſtr.in d.l.quęro. ¶Non
obſtat, ꝙ fideiuſſor non debet ad intereſſe teneri, niſi
quod præſenti die, quo fideiuſſio facta fuit, erat debi-
tum, qm̃ fideiuſſoria obligatio non extenditur ad in-
tereſſe futurum, per d.l.ſi à colono.ff.de verbo.oblig.
& obligatio in perſona fideiuſſoris non augetur. l.fin.
ff.de fideiuſſo.glo. magna, in d.l.centum capuæ. & in
l.fi.ff.de eo, quod certo loco. Reſpondetur enim pri-
54 mo, ꝙ †ſolutio colligitur ex tex. in d.l. ſi à colono. &
in l.ſi ita ſtipulatus fuerim.in fi.ff.de uerb.oblig. ꝙ aut
fideiuſſor promittendo ſe refert ad tẽpus præſens, &
tunc non augetur, ut extendatur ad futurũ intereſſe,
aut ſe refert etiam ad futurũ utendo uerbis futuri tẽ-
poris, prout factũ fuit in caſu noſtro, & extenditur ad
intereſſe etiam debendũ, ut ibi. & d.l.ſi ſtipulatus fue
rim §.1. Præterea cum Bernardus promiſerit per uer-
ba generalia, & prægnantia in omnẽ cauſam importã
tia, immò maiorẽ uim denotãtia, qualia ſunt illa pro
omni eo, & toto &c. uidetur ſe obligaſſe ad intereſſe
futurum, quod habetur ex cambijs, quibus mercato-
res utuntur, ut uoluit Bald.in d.conſi.58.lib.4.& in d.
conſ.285. in fi.lib.2. per d.l.quæro. & d.l.ſi ſeruum. §.
nunc autem. & eſt optimus tex. in d.l. ſi ita ſtipulatus
ſcio.ff.de fideiuſſo.Salic.in d.l.quęro.in fi.prin.& glo.
in d.l.cẽtum capuæ.in uer.augeri, circa medium. Ac-
55 cedat ad hæc, ꝙ †cũ Bernardus fidem, & perſonã Lau
rentij approbauerit, & ex hoc Gentiles principaliter
inducti, & moti fuerint ad præponendum ipſum Lau
rentium pro inſtitore eorum rationi, ut in facto præ-
ſupponitur, ſequitur, quòd Bernardus tenetur ad om
ne damnum, quod Laurentius Gentilibus doloſè in-
tulit per textum not. in l.cuicunque. §.ſed cum fullo.
verſi.planè. & ibi Bart.ff.de inſtit. & per ea, quę uoluit
Bar. in l.Lucius.ff.de fideiuſſ. ergo tenebitur non ſo-
lum, vt fideiuſſor, ſed etiam vt ex ſua approbatione de
perſona Laurentij. Nec aduerſatur, ꝙ quis ex ſola ap-
probatione obligari non debet per l. & eleganter. §.
fi.cum l.ſequen.ff.de dolo, quia hoc verum eſt quoad
effectum, ut de dolo contra approbantem agi poſſit,
niſi dolus illius probaretur, ſed non negat ille textus,
quin ad damnum, & intereſſe agi poſſit ↄ̃ approban-
tem illius fidem, qui mecum contraxit. d.§.ſed cũ ful
lo. verſic.planè. cum ijs, quæ uoluit Barto. in d.l.Lu-
cius. Aliud uerò eſſet in eo, qui ſimpliciter alterius
perſonam commendaſſet, non aliter fidem illius ap-
probando. l.ſi uerò. §.cum quidam.ff.mandati. ¶Ve-
nio ad tertiam difficultatem, num Bernardus tenea-
tur ad intereſſe à die litis conteſtatæ, an uerò ab alio
tempore. Et quamuis regulariter intereſſe, quod in
cõtractibus bonæ fidei debetur, incipiat deberi à die
interpellationis congruis loco, & tempore factæ, uel
à die litis conteſtatæ, quando alia interpellatio non
præcederet. d.l.mora.in prin.iuncta glo. & glo.in d.l.
uinum. l.ſi ex legati cauſa.cum ibi not.ff.de verb.obli
ga. & hoc illa ratione, quia tunc mora committitur. l.
56 lite.ff.de vſuris. tamen †quando principalis, ſeu fide-
iuſſor diceretur prius in mora conſtitutus, tunc etiã

fideiuſſor per prius inciperet teneri ad id, quod
reo promiſit, ſiue illud eſſet ſors, ſiue damnum, &
tereſſe ẽt futurũ, prout fecit Bernardus, argum.
l.ſi ita ſtipulatus fuerim. §.1. l.mora.in fi.cum glo.
ſi à colono. cum glo.ff.de verb.oblig. iunctis
habentur in d.l.unica. C.de ſenten. quæ pro eo,
inter. Sed Bernardus pro Laurentio fideiuſſit in
nẽ cauſam, immò ualidioribus, & pinguioribus
bis, qui Laurẽtius principalis ipſo iure ex legis
ſitione ob delictũ, & malefactũ ſuũ ſtatim
ra conſtitutus, q̃ mora eſt potentior qualibet,
iam dictũ fuit, ratione cuius moræ ab initio
gatus ad omne damnũ, & intereſſe. d.l.
§.rectiſſimè. d.l.ſi.ff.de cond.furti. & Aret.
157. ergo idẽ dicẽdũ eſt de Bernardo fideiuſſore
expreſsè promiſit, & pro dicto Laurẽtio ad
intereſſe in omnẽ cauſam, ac pinguioribus
obligauit. Vnde ſi Laurentius ob huiuſmodi
galẽ ante litem cõteſtatã, & ab initio fugæ
ad damna, & intereſſe teneri. d.l.ſi ſeruũ. §.nunc
& habetur per glo.in d.l.mora.in fi. & in iuribus
allegatis, ſequitur, ꝙ pariter, & eodẽ modo fide
tunc teneri cœpit, arg. d.l.quæro. & d.l.mora. §.
næ fidei. Et Bernardus non ſolum ratione moræ
rentij, ſed ẽt ratione propriæ moræ dicitur obliga
ad dicta damna, & intereſſe promiſſa, & decurſa
ad ſententiam, uelut infra dicetur, cũ ipſe ẽt per
conteſtationẽ ſecum factã fuerit in mora cõſtitutus
ex quo ſumus in ↄ̃ctu bonæ fidei, ut in d.l.lite. &
tur in d.l.quod te. Duplex ergo mora in caſu occur
ti facit ipſum Bernardũ teneri ad oĩa dãna, & intereſ
ſe decurſa, quæ duplex mora plus operatur, quã ſim
plex. c.1. & ibi Felin.extra de tregua, & pace. &
itaque. C.communia. de ſucceſſio. ¶Quoad
dubium, utrum Bernardus, qui ſe pro Laurẽtio obli
gauit, & declarauit, ꝙ obligatio ſua per unum an
uẽturum durare deberet, poſt annum de ijs, quę pro
miſit, conueniri poſſit, & an de dãnis, & intereſſe de
curſis ſolũ infra dictũ annũ, an uerò ẽt de illis, quę po
ſtea decurſa fuerunt, Gentilibus ſatisfacere debeat,
57 concludendũ quoad primũ eſſe arbitror, †ipſum de
ijs, quæ fideiuſſorio nomine ſe infra annũ obligauit,
potuiſſe ẽt poſt finitum annum conueniri, quia tem-
pus anni appoſitũ cenſeri debet non gratia tollendi,
& finiendi obligationem, cũ obligationes perpetuæ
eſſe debeant, & ad tempus conſtitui nequeant, & tem
pus non ſit modus inducendæ, neque tollendæ obli-
gationis. l.obligationum ferè. §.1.ff.de actio. & obli.
ſed gratia illam taxandi, & limitandi, ut ꝙ quis tenea
tur de ijs, quæ infra annum, uel aliud certũ tempus,
puta durante ſocietate, euenient, ſeu fient, quod
de illis quandocunque etiam finito illo tempore
fra annos 30. conueniri poterit, argumento l.
l.hæres. & l.uerum. §.in hæredem. ff.pro ſocio
diu.C.eod.tit. & Alex.in conſi.34.verſi.ſecundo
ſuppono. uol.2. Secũdo de hoc uidetur tex.in l.man
dato Titij. §.ille illi.ff.manda. cum glo. in uer.perpe
tuam.in fin.uer. ibi Paulus reſpondit mandati obliga
tionẽ perpetuam eſſe, licet in mandato adiectum ui-
deatur, indemnem rationem tuam eſſe, meæ cauſa
mandati in eum diem, quoad uixerit Blæſius, præſta
turũ: & ille tex.allegatur, ꝙ dies adiecta cauſa limi
dę obligationis non liberat debitorẽ in mora exiſ
tẽ, quin ẽt ad uſuras, & intereſſe p̃teriti tẽporis po
conueniri, ut ibi p glo. Tertio optimè nobis
id, quod uoluit And.Barba.in cõl.16.vol.1. dicens
58 †inſtitor rationi p̃poſitus ex geſtis per eum ẽt
officio obligatur, ſicut procurator, cuius officium
uolũtariũ. glo. & Bar.in l.procurator, qui.ff.de p
& in l.ſeruũ Titij. ibiq; gl.ff.manda. Laurẽtius
prin-

principalis unà cũ fideiuſſore, qui ꝓmiſit ꝓ oĩ eo, & to
to, ut ſupra, de geſtis per eum durante officio ſuo ẽt
ꝑ totũ officio tenebitur. ¶Quoad aliud, † utrũ Bernar
dus teneatur ſolũ ad intereſſe infra annũ decurſum,
an uerò etiam ad decurſum poſt annum uſque ad ſen
tentiã ꝑ morã debitoris principalis, uidebatur dicẽ-
dum ipſum teneri duntaxat ad illud damnũ, & intereſ-
ſe, quod fuit infra annũ decurſum ꝑꝑ reſtitutionẽ, &
limitationẽ anni ab eo adiectã obligationi ſuæ, cũ tẽ
poris cauſa limitandi obligationẽ adiici poſſit, ut ha-
betur in d.l.obligationũ ferè.§.placet. nec debet fide
iuſſor obligari ultra taxationẽ, & limitationẽ ab ipſo
in obligatione adiectã, veluti ſupra diximus per id, qđ
Doctores ſcrib. & præcipuè Sal. in d.l. quęro. in ſua diſtin
ctione poſt gl. ibi. At in ꝯrium facit l.titius. in prin. ff.
qui potiores in pign. hab. ubi pignus omniũ bonorũ prę
ſentium, & futurorũ extenditur ẽt ad ꝯctum aliũ ſuper
ſeq. contractũ ẽt in præiudiciũ tertij, cui oĩa bona ſuc-
ceſſiue erant obligata: ita fideiuſſor, qui ſe generaliter obliga-
uit infra annum, tenebitur ẽt ad intereſſe decurſum
poſt annũ ob moram principalis debitoris. Secundo
dies adiecta cauſa limitandæ obligationis nõ liberat
debitorem in mora exiſtentẽ, quin ad uſuras, & inter
eſſe decurſum teneatur. d.l. ſi mandato titii. §. ille illi.
Tertio quia ob dolũ Laurentii ꝯctum eſt negotiũ
ſuper damnis, & intereſſe, obligatio ſuper eis debet vl
tra terminũ adiectũ extendi, quia ratione doli eſt ſpectã
dum initium. d.l.3.§.ſi quis. & ibi Bar. ff. de minor. Sed
quicquid ſit, ſeu dici poſſit, ſequor primã opinionẽ,
quia Bernardus, q fideiuſſit pro oĩ eo, & toto &c. & uo-
luit obligationẽ ꝑ unũ annũ tm̃ durare debere, ſolũ di
citur obligatus ad ſortẽ, & damna, ac intereſſe decur
ſa infra illum annũ, & non ad decurſa poſt annũ, quia
tempus anni adiectũ fuit fauore ipſius fideiuſſoris gra-
tia limitandi, & taxandi obligationẽ, ut eſt tex. cũ glo.
in uer. perpetuã. in fin. uerb. in d.§. ille illi. Secundo ꝓ
hac cõcluſione faciunt ea, quæ not. per Alex. in conſ.
per totum uol. 2. ubi caſum in hac ſpecie ꝓpoſitũ
uidetur apertè decidere, per plura, quæ non refero cũ
legi poſſint, & ad idem faciunt illa, q̃ ſuperius pro
prima opinione retuli. Præterea Bernardus ad intereſ
ſe decurſum tenetur ex duplici mora, uidelicet ante li
tem conteſtatã ex ſua promiſſione à die moræ lega-
liter ipſo iure cõmiſſa fuit, ſtatim quo Laurentius de-
bitor principalis pecuniã Gentiliũ inuaſit, & foro ceſ
ſit, quæ mora nocuit ẽt Bernardo, q ꝓmiſit, & ſe obli
gauit in oẽm cauſam, & pro oĩ eo, & toto &c. vt ſupra,
& poſt ex mora ipſiuſmet Bernardi, qui per litis cõteſta
tionẽ in morã incidit regularẽ, ob quã ipſe ẽt ad inter
eſſe ab illa die uſque ad ſnĩam tenetur. l. lite. cũ ibi no.
ff. de uſuris. cum ijs, quæ habentur in d.l. unica. & in d.
l. quodte. ¶Non obſtat d.l. titius. ff. qui potio. in pign.
60 hab. quia † dici põt pro reſpõſione, ꝙ tempore, quo
prior obligatio fuit ibi inter Seiam, & Titiũ nouata,
fuit repetita, & reſeruata hypotheca antea ꝯcta. Sed
in caſu noſtro obligatio damnorũ, & intereſſe facta
per unum annum nõ reperitur tacitè, nec expreſsè ad
damna & intereſſe futura decurrenda poſt annũ extẽ
dendi &c. Secundo dici poteſt, ibi Seiã eſſe fulcitã
duplici priuilegio, uidelicet tutelæ, pro qua bona tu-
toris ſunt obligata. l. pro officio. C. de admin. tut. & l.
fin. C. in quibus cau. pig. uel hyp. taci. ꝯh. item &
priuilegio tẽporis prioris, cũ is, qui prior eſt tẽpore,
ſit potior iure. regula qui prior, de reg. iur. in 6. & per
totum tit. & C. qui potio. in pign. hab. quæ rõ duplicis
priuilegij ẽt in præiudiciũ alterius facit obligationẽ
extendi ad futuram obligationẽ nouatam, quæ ratio
ceſſat in caſu, de quo agitur. Nõ obſtat ſcđm de d.l. ſi
mandato titii. §. ille illi. quia ſcđm glo. ibi in uerſi. ꝑpe
tuam in fin. uerb. ꝯrium uidetur probare, ꝙ fideiuſſor
tenetur ſolũ de uſuris currentibus in uita ẽt poſt mor
tem, nõ aũt de currentibus poſt mortẽ. Nõ obſtat ter
tium, per quod dicebatur, ꝙ obligatio intereſſe pro-
pter dolum principalis debitoris extenditur ad illud
quod poſt tẽpus adiectũ contigit, quia tex. ille nihil fa
cit. Vel dicas, ꝙ illud operatur dolus principalis debi-
toris, ut is ad intereſſe decurſum poſt tẽpus teneatur,
qui dolus non debet nocere fideiuſſori, qui dolo ca-
ruit: & ad hoc faciunt ea, quæ habẽtur per gl. & ſcrib.
in d.l. centũ. & in d.l. fi. ff. de eo, quod certo loco. ¶Su
pereſt ultima difficultas, an oẽs qnq; Auditores Ro-
tæ, qui diſcordes fuerunt quo ad intereſſe decurſum
poſt litis ꝯteſtationẽ, dicantur fuiſſe cõcordes quoad
intereſſe decurſum ante litẽ cõteſtatã ad effectũ, ut
reſpectu huius ultimi intereſſe appellari nõ potuerit
ex regulis Rotæ inclitæ ciuitatis Ianuæ. Super qua hæ
ſitatione fuit optimè, & diligenter ſcriptũ per excellẽ
tiſſimũ dñm Aduocatũ de partibus, cũ quo pauca ad
dendo pertranſeo, & cõcludo ueriſſimũ eſſe de iure,
61 ꝙ † quoad effectũ tollendi defenſionẽ, hoc eſt appel-
lationẽ, quæ in ſe ęquitatẽ, & uinculũ naturale habet.
c. cũ inter. extra de except. l. nõ tãtũ. ff. de app. & Abb.
in c. 1. in not. extra. de reſcrip. tacita cõcordia ex ſnĩa
iudicũ reſultans nõ eſt apta, neque idonea, ſicut clau
ſula appellatione remota hoc ſimpliciter nõ operat̃,
ut per Bar. in l. 1. §. & parui. ff. quod vi, aut clã. Bald. in
addi. ad Spec. in uerſi. clauſula appellatione remota. l.
1: §. interdũ. ff. à quibus appell. nõ licet. & ſcrib. in c. vt
debitus. & in c. paſtoralis. extra de appell. Hanc ſnĩam
corroboro, præſupponendo, ꝙ regulæ Rotæ, quibus
diſpoſitũ fuit, ꝙ ſi cõtingat in aliqua cauſa ſnĩam ab
oĩbus Rotæ Auditoribus concorditer ferri taliter, ꝙ
nulla ſit inter eos diuerſitas, tunc à tali ſnĩa appellari
nõ poſſit, dicuntur iuri cõi ꝯrię, & iuris ciuilis, & ca-
nonici correctorię, cũ regulariter permiſſa ſit appel-
latio. l. 1. ff. de appel. & ꝑ totũ extra de appel. & Abb.
in d.c. 1. de reſcr. ex quo infertur, ꝙ ad impediendum
hoc remediũ appellationis in caſu propoſito neceſſe
eſt, ꝙ cõcordia oĩum quinq; Auditorum expreſsè, &
clarè appareat per uerba hoc expreſsè importãtia, ut
qa oẽs quinq; Auditores cõdemnando, uel abſoluen
do dicant cõdemnamus, uel abſoluimus, uel aliis ver
bis ęquipollentibus, quæ hoc importent, utãntur, ut
in l. 1. cum gl. & ibi Bar. & alii. ff. de re iud. l. ſi prętor.
la 2. in prin. ff. de iud. gl. in l. diem proferre. §. ſi plures.
ff. de arbit. l. quid tñ. §. ſi arbiter. eo. tit. & ibi Bart. cum
aliis per ipſum, & alios allegatis in d.l. 1. ubi in effectu
cõcluditur, ſentẽtias diffinitiuas eſſe ferendas per ver
ba expreſſa cõdemnationẽ, uel abſolutionẽ importã-
62 tia, neque ſufficeret hoc tacitè colligi, quia † in corre
ctoriis ad effectũ, ut diſpoſitio iuris cõis corrigat̃, re-
quiritur, quòd uerba ſpecialiter exprimantur, nec ſuf-
ficeret, iſtud tacitè ex mente colligi, ut uoluit Ang. in
§. ſi uerò expreſſim. in auth. de hęred. & falcid. & in §.
illud. per illũ tex. in auth. de trien. & ſemiſ. ubi ex hoc
63 dicit, quòd † cum hodie fuerit introductũ ꝯ regulas
iuris, de quibus in l. quod de bonis. ff. ad leg. fal. quòd
liceat teſtatori expreſsè ꝓhibere falcidiã, nõ ſufficeret
tacitè ẽt per uerba generalia illam prohibere, ſed ne-
ceſſaria eſſet expreſſa, & ſpecialis prohibitio, & hoc ſe
quit̃ Rom. in auth. ſimiliter. col. pen. C. ad leg. fal. Iaſ.
& alii in l. 1. ibique do. meus Soc. in 2. q. prin. ff. de vul.
& pup. ſed in caſu occurrenti, qñ ſnĩa fuit lata ab Au-
ditoribus Rotę, quorũ tres quoad intereſſe decurſum
poſt litem conteſtatã fuerunt cõcordes, & duo diſcor
des, qa primi tres Bernardũ condẽnauerunt, alii autẽ
duo abſoluerunt, circa uerò intereſſe decurſum ante
litẽ conteſtatã à die arreptæ fugæ, & pecunię inuaſę
inchoatum ipſi domini Auditores nihil dixerũt, nec
quicquam expreſſerunt, ergo quoad illud nõ poſſunt
dici

dici cōcordes ad effectum tollēdi appellationē, & ſic corrigendi ius cōe per prædicta, alioquin ſequeretur, quòd in correctoriis mens tacita, & ſubaudita ſufficeret contra illud, quod uoluit gloſa ſingularis in c.cupientes. in uerbo petere, & in uerbo priuatos de elect. cum qua doctores cōmuniter pertranſeunt, & facit tex. in l.unica. C. de inofficio. dotibus.

64 ¶ Præterea † qñ lex canonica ſeu ciuilis eſt fundata in aliqua ratione deſcendente à iure diuino, uel à dictamine rōnis naturalis, qualis eſt lex, quæ appellationē induxit per ſuperius dicta, tunc ad tollendū legem illam, eiq́ue derogandū non ſufficit cauſam iuſtā tacitè ineſſe, ſed requiritur, quòd cauſa iuſta fuerit expreſſa uerbis ſpecialibus, ut not. uoluit Abb. in repetitione. c. per tuas. col. 13. extra de arbit. & refert, ac ſequitur Felin. in c. ad audientiā. col. 5. de reſcrip. in caſu, ergo noſtro ad hoc, ut remediū appellationis dicatur ex regulis Rotæ prohibitū, neceſſe eſt, concordiā omnium Auditorū apparere per uerba ſpecialiter expreſſa, nec ſufficeret tacitè ex mēte ipſorum de cōcordia conſtare. Poſſem ſuper hoc articulo latius me extendere, ſed cum ſuper eo alius excellentiſſimus do. Aduocatus doctè, & plenè ſcripſerit, his ſum contentus. Et hæc in præſenti cōſultatione quo ad dubitationes ſupra in ea propoſitas iuris eſſe exiſtimaui. Laus Deo.

S V M M AE.

1 *Creditor, cui ſolutio in certo loco, & certa die fieri debebat quomodo in mora ita conſtitui dicatur, ut periculum pecuniæ ſit ipſius creditoris, & non debitoris, & num. 28.*

2 *Debitor, qui certo tempore, & loco ſoluere tenetur, quomodo moram euitare, & in ea creditorem conſtituere poſſit, & numero 28. 29. & 30.*

3 *Debitor etiam ante moram, perempta ſpecie debita, ſeu genere ſubalterno, liberatur, & num. 17.*

4 *Creditor quare teneatur de periculo pecuniæ traiectitiæ ante, quā ad locum peruenerit.*

5 *Mercatores boni ſemper pecuniam ſolutioni paratam ad omnem uoluntatem creditorum habere cenſentur.*

6 *Mercator pecuniam ſcholaris penes ſe habens an, et quando ex per emptione, & combuſtione bonorum ſuorum dicatur liberatus, & periculum ſit ſcholaris, & quando ſecus.*

7 *Pecunia alicuius apud mercatorem magnum, legalem, & non ſolitum pecunias ſub mutuo recipere exiſtēs cenſetur eſſe ex cauſa depoſiti, & quando hoc uerum ſit num. 38.*

8 *Pecuniæ periculum ad dantem, & creditorem, & non ad debitorē recipientem ſpectat, quando datur cum dominij translatione, ut ex ea recipiens negotietur, & lucrum pro certa parte danti, & pro alia parte ipſi recipienti conſequatur, & num. 41. & 43. ubi hoc declaratur.*

9 *Debitor quantitatis deponens pecuniam debitam cum libera poteſtate data creditori recipiendi eam ad eius beneplacitum liberatur, & pecuniæ periculum ad creditorem ſpectat.*

10 *Cōtractus quis ſit, quādo quis pecuniam ſub cambijs recipit in alio loco ſoluendam, adijciens in literis cambij hoc, uel ſimilia uerba per ualuta di eſſi, & num. 37.*

11 *Venditionis contractus in dubio celebratus intelligitur, quando fit mentio de pretio, etiam ſi ex pacto res, ſeu ſpecies ex altera parte daretur.*

12 *Pretij, & ualoris periculum ad emptorem debitorem ſpectat, donec non fuerit per ipſum ſolutum, uel congruo loco, & tempore oblatum, & uoluntate uenditionis penes aliquem depoſitum.*

13 *Idem, ſi nullo exiſtente in mora, emptor elegerit, penes quem pretium deponat ad effectum ſoluendi illud debitori.*

14 *Cambij, & recambij contractus eſt contractus innominatus, & quis ſit, & num. 44.*

15 *Et eſt in ſe licitus, & quare, & nu. 46.*

16 *Mercator ex cauſa cambij certam pecuniam in certo loco ſoluere debens dicitur debitor generis generaliſſimi, & ex periculo, caſuq́ue fortuito circa bona, & res ipſius contingente non liberatur, etiam ſi perdidiſſet omnem pecuniam, quam in illo loco habebat paratam ad ſoluendum illis, quibus ſoluere tenebat*

17 *Traiectitiæ pecuniæ periculum eſt creditoris ante, quàm ad l[...] perueniat, & quare.*

18 *Pecunia data mercatori, ut illam ſoluat in alio loco, ſi caſu f[...]to pereat, cuius periculo pereat.*

19 *In contractu innominato do, ut des periculum, & perem[...] etiam ante moram ad quem ſpectet.*

20 *L. naturalis. §. ſed ſi cyphum. ff. de præſcrip. uerbis declar[...] cum l. fin. ff. de condic. ob cau. concordatur.*

21 *De periculo ſimpliciter quando quis teneri dicatur, & [...] de caſu fortuito teneatur.*

22 *Debitor generis generaliſſimi propter caſum fortui[tum] & [peri]culum peremptionis non liberatur.*

23 *Debitor pecuniæ quando debitor generis ſubaltern[...] debitor generis ſubalterni quando perēptione illius [...]*

24 *Debitor ſpeciei peremptione illius liberatur.*

25 *Debitor pecuniæ quando interitu, & peremptione illius libera[tur], & quando non, nu. ſeq. & nu. 27.*

26 *Debitor certæ quantitatis pecuniæ in certa moneta, & poſtea [re]probata, atque prohibita, æſtimationem illius in alia mone[ta ſol]uere tenetur.*

28 *Periculum interitus pecuniæ debita ad hoc ut creditorem ſpe[ctet] quid requiratur.*

29 *Debitor quando, & quomodo per oblationem factam con[...] creditorem in mora, & ipſe interitu rei liberetur, & qua[ndo] ſecus.*

30 *Dies certa ſolutioni appoſita debitorem, & non creditorem in mo[r]a conſtituit, & quomodo debitor moram illam euitare po[ſ]ſit.*

31 *Etiam quando ſolutio certa die in alio loco fieri debebat.*

32 *Quid ſi debitor, & creditor ſint diuerſi fori.*

33 *Oblatio à debitore facta creditori non poteſt creditorem in mo[ra] conſtituere, niſi à die, quo oblatio facta ad creditoris noti[tiam] peruenit, & num. 48.*

34 *Mercator, cui ab alio mercatore, qui pecunias ad cābium recep[it] mandatum eſt, ut ſoluat in alio loco, non obligatur ad ſoluen[]dum, nec cogi poteſt, niſi mandatum acceptauerit, & illum, [cui] ſolutio erat facienda, creditorem creauerit, & num. 48.*

35 *Nec antea creditorem, cui ſolutio erat facienda, poteſt in mora c[on]ſtituere, quàm creditor ſciuerit illum mandatum ſuſcepiſſe, & hac de cauſa ipſum creditorem creaſſe, & nu. 48.*

36 *Mutui potius, quàm depoſiti contractus in dubio cenſetur celebra[]tus, quando dantur res ſui natura mutuabiles: & idem in cu[i] genere debet reſtitui.*

37 *Pecunia quando data eſt mercatori ad cambium cum aliquo certo lucro, non dicitur contractus mutui, uel depoſiti, ſed innomina[]tus cambii, & recambii.*

39 *Depoſitarius quando de periculo, & caſu fortuito rei etiam ante moram teneri poſſit, & quando non.*

40 *Venditor rei conſiſtentis in genere, ut in pondere, numero, uel men[]ſura dare, & dominium transferre tenetur, & tradendo [...] non liberatur.*

41 *L. Titius. ff. de præſcrip. uer. declaratur, & num. 43.*

42 *Debitor quantitatis in genere actione in teſtamēto, peremp[...]titate caſu fortuito, non liberatur.*

44 *Litera cambii ad quid fiat creditori, & an illum facere ſit [obli]gatione.*

45 *De contractibus quare, & ad quid ſcripturę, & inſtrumenta [...]*

46 *Mercatori datum pro remiſſione pecuniæ facienda non ut lucrum, ſed ut merces dicitur datum.*

47 *Creditor ex contractu cambij non lucrari, ſed damnum euitare di[]citur, & ſecurus ſit, quòd abſque periculo pecunia, [...] deſtinato ſoluatur.*

EPITOME.

Debitor ex contractu, ſeu literis cambii in cer[to] pecuniarum quantitate in certo loco ſoluenda [...] non liberetur ob rerum, & bonorum ſuorum dep[...] pulationem in illo loco à militibus factam, & om[...] periculum, ac dānum, caſusq́ue omnis fortuitus [...]

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN